

> Retouradres: Postbus 80510, 2508 GM, Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. mevrouw K. Arib
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag
T (088) 984 60 00
I www.cpb.nl

Contactpersoon
Ton Manders (CPB)

Telefoonnummer
+31 6 55736918

Emailadres
A.J.G.Manders@cpb.nl

Ons kenmerk
CPB-2021/20

*Bij beantwoording van deze
brief graag ons kenmerk
vermelden.*

Datum 8 februari 2021

Betreft Plan van-aanpak CPB-PBL-SCP Verankering Brede
Welvaarts-denken in begrotingssystematiek van Kabinet en
Kamer

Geachte mevrouw Arib,

In deze brief presenteren de planbureaus een plan van aanpak om tot een Kernset Indicatoren Brede Welvaart te komen. Het doel van die kernset is om verankering van brede welvaart in de begrotingssystematiek beter mogelijk te maken. Deze brief is een antwoord op het verzoek van de Tweede Kamer om een verkenning uit te brengen naar de mogelijkheden voor integratie van de Monitor Brede Welvaart in de begrotings- en verantwoordingssystematiek c.q. in de algehele besluitvorming en toepassing hiervan op een concrete casus/ beleidsterrein.¹ Het plan van aanpak sluit aan bij de adviezen uit het rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte.² De Studiegroep geeft aan dat inzicht in beleidseffecten essentieel is voor sturing op brede welvaart en beveelt aan om over indicatoren periodiek te rapporteren. De planbureaus kunnen daarbij een belangrijke rol vervullen. De betreffende informatie moet tijdig beschikbaar zijn om te kunnen worden meegenomen in de begrotingscyclus van het kabinet.

De planbureaus streven ernaar om een beperkte set kernindicatoren brede welvaart te identificeren die beïnvloedbaar is door beleid, en waardoor de planbureaus in staat zijn om beleidsmaatregelen vanuit de notie van brede welvaart te analyseren. De kernset brede welvaartsindicatoren omvat de domeinen economie, sociaal-cultureel en leefomgeving, is beperkt in omvang en beslaat het 'hier en nu', 'later' (toekomstige generaties) en 'elders' (buitenland). De focus ligt op het nationale schaalniveau. Het bundelen van krachten van planbureaus is erop gericht de samenhang tussen de domeinen en de indicatoren te laten zien.

¹ Zie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z03159&did=2020D07863>

² Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/12/rapport-studiegroep-begrotingsruimte>

Datum

8 februari 2021

Ons kenmerk

CPB-2021/20

Bij beantwoording van deze brief graag ons kenmerk vermelden.

De planbureaus ontwikkelen stapsgewijs een dashboard met brede welvaartsindicatoren dat jaarlijks wordt gepubliceerd voorafgaand aan de Voorjaarsnota, waarmee de informatie beschikbaar is voor de voorjaarsbesluitvorming. Dit dashboard is te zien als bouwstenen voor een afwegingskader voor het kabinet en bestaat uit drie deelsets (economie, sociaal-cultureel en leefomgeving) waarbij voor elk van deze deelsets een planbureau een analyse kan geven. Het doel is ook dat de kernset brede welvaartsindicatoren in de toekomst een rol kan spelen bij het doorrekenen van een nieuw beleid. Een beperkt aantal indicatoren draagt eraan bij dat de discussie over ontwikkeling en opgaven in verband met de brede welvaart focus krijgt. Op basis van het (beperkte) dashboard heeft de politiek de taak om zelf prioriteiten te stellen over de onderwerpen waarop zij de komende periode meer wil sturen (cf advies Studiegroep Begrotingsruimte 2020).

We kiezen voor een groeimodel. De kernset van indicatoren kan langzaam worden uitgebreid, maar moet beperkt blijven. Het is aan de planbureaus om hierin te kiezen, waarbij het doel is om in de benoeming van (de ontwikkeling van) structurele opgaven tot dekking van zoveel mogelijk deelgebieden (dimensies) van brede welvaart te komen. Het is de ambitie om daarbij – op termijn - een duiding van de samenhangen en beïnvloedbaarheid van de indicatoren zowel binnen een domein als tussen domeinen te geven. Welke dat zijn moet in de loop van het proces helder worden. Afhankelijk van het type (model)instrumentarium kan de analyse van huidige trends worden uitgebreid met een prognose voor een subset van de indicatoren gegeven staand beleid, voor middellange termijn (tot 5 jaar) en/of lange termijn (tot 30 jaar), afhankelijk van het domein. Mogelijk kunnen doorrekeningen of doorredeneraties van alternatieve beleidsopties hieraan worden toegevoegd. De beschikbaarheid van instrumentarium om prognoses te kunnen maken voor het verloop van de betreffende indicatoren is cruciaal voor verankering in de begrotingscyclus. Dit is een stapsgewijs proces ('groeimodel') dat zich over meerdere jaren zal voltrekken. In 2021 zal een begin worden gemaakt. De uiteindelijke looptijd is vijf jaar.

Het is van cruciaal belang om rekening te houden met de timing van de begrotingscyclus. De Studiegroep Begrotingsruimte heeft PBL en SCP expliciet gevraagd om hun rapportagecyclus aan te laten sluiten op de begrotingscyclus. De planbureaus zullen met de betreffende departementen (FIN, EZK, I&W, LNV, SZW, VWS) overleggen over het tijdstip van aanlevering van brede welvaart-informatie voorafgaand aan de Voorjaarsnota in 2022. Dat zal nog niet de hele kernset brede welvaart-indicatoren kunnen zijn. Daarvoor is een ontwikkeltraject van enkele jaren gestart.

Datum
8 februari 2021

Ons kenmerk
CPB-2021/20

Bij beantwoording van deze brief graag ons kenmerk vermelden.

De kernset Brede Welvaart van CPB/SCP/PBL en de Monitor Brede Welvaart van het CBS hebben een verschillende functie in het beleidsproces. De Monitor kijkt gedetailleerd terug op de feitelijke ontwikkelingen in ons land, zonder koppeling aan beleidsdoelen. De kernset van de planbureaus kijkt vooruit naar, in wisselende mate beleidsdoelen, gevoed door prognoses en modellen, en beperkt zich tot de meest relevante dossiers. Waar mogelijk en relevant zal een relatie worden gelegd met de indicatoren uit de Monitor Brede Welvaart (MBW) van het CBS. Waar de MBW zicht geeft op het heden en verleden (terugkijken, beschrijvend, beleidsarm), moet de kernset Brede Welvaartsindicatoren van de drie planbureaus zicht geven op de ontwikkelingen in de komende jaren (vooruitkijken/prognoses, opgaven-gestuurd, beleidsrijk) en meekoppelingen, samenhangen en afruilen laten zien tussen de verschillende domeinen/opgaven van brede welvaart, die complex zijn en veelal met vertragingen gepaard gaan.

Het is een gezamenlijk traject van de drie planbureaus gekoppeld aan drie individuele, interne trajecten bij de afzonderlijke planbureaus. Elk planbureau werkt kernindicatoren voor zijn eigen domein uit, inclusief de samenhangen binnen deze indicatoren en tussen de kernsets op andere domeinen. Daarbij zal waar mogelijk een relatie worden gelegd met de expliciet geformuleerde beleidsdoelen.

We nemen gezamenlijke uitgangspunten in acht.

- De kernset van indicatoren moet beperkt zijn en uiteindelijk zoveel mogelijk dimensies van brede welvaart in onderlinge samenhang afdekken. Voor een evenwichtige beleidsafweging is het van belang om een breed palet van brede welvaartsindicatoren in beeld te houden.
- De indicatoren zijn statistisch aan de maat. Actuele en betrouwbare schattingen van de indicatoren zijn een noodzakelijke vereiste. Deze indicatoren zijn van goede statistische kwaliteit en idealiter (maar niet noodzakelijk) beschikbaar voor jaarlijkse frequentie, vergelijkbaar door de tijd en ook internationaal vergelijkbaar. Er zal samenwerking met CBS worden gezocht op die terreinen waarop indicatoren verder ontwikkeld moeten worden.
- Er is een model/analyse voor de gekozen indicatoren. Zonder inzicht in de mogelijke effecten van beleid kan het beleid niet effectief sturen op het verhogen van de brede welvaart. Het CPB en PBL hebben op dit moment een set aan kwantitatieve modellen voor toekomstgerichte analyse. Het SCP gebruikt een kwalitatieve aanpak en ontwikkelt daarnaast de komende jaren een kwantitatief instrumentarium om de mogelijke effecten van beleid in te schatten.

De planbureaus hebben nu al een aantal indicatoren beschikbaar.

- domein economie (CPB), zie Macro-Economische Verkenning
- domein sociaal en culturele indicatoren (SCP), zie de Sociale Staat van Nederland
- domein fysieke leefomgeving (PBL), zie o.a. de Balans van de Leefomgeving en Compendium van de Leefomgeving, de Klimaat- en Energieverkenning (KEV), de Integrale Circulaire Economie Rapportage

Datum
8 februari 2021

Ons kenmerk
CPB-2021/20

Bij beantwoording van deze brief graag ons kenmerk vermelden.

(ICER), het dashboard Beleidsrelevante Natuurindicatoren en de Monitor Nationale Omgevingsvisie.

De planbureaus hebben de ambitie om op termijn indicatoren en analyses te ontwikkelen op de volgende terreinen:

- SCP: welzijn, samenleving, participatie, talentontwikkeling en vertrouwen.
- PBL: energie en klimaat, biodiversiteit/natuur/landbouw, grondstoffengebruik, ruimtelijke samenhang en kwaliteit.
- CPB: bbp, werkgelegenheid, inkomens, fysiek, kennis en menselijk kapitaalgoederenvoorraad

Met vriendelijke groet,

Dr. P.F. Hasekamp
directeur CPB

Prof. dr. K. Putters
directeur SCP

Prof. dr. ir. J.T. Mommaas
directeur PBL